

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Кафедра мовної підготовки
факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Українська наукова мова»
підготовки фахівців освітнього ступеня «доктор філософії»

галузь знань 08 Право
спеціальність 081 Право

Обговорено та схвалено на засіданні
Навчально-методичної ради ОДУВС
протокол від 29.07.2020 №1

2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань галузь знань 08 Право		
	Спеціальність: спеціальність 081 Право		
Модулів – 1	Освітній ступінь: «доктор філософії»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й	1-й
		Лекції	
		Семінарські	
		30 год.	10 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою проведення занять з навчальної дисципліни «Українська наукова мова» є формування у здобувачів вищої освіти поглибленого розуміння специфіки українського наукового мовлення, системних знань про використання фахових термінів, про розвиток традицій наукової усної та писемної комунікації, а також вироблення вмінь щодо продукування текстів наукових жанрів

Завданням навчальної дисципліни є:

- 1) опанувати основну загальнонаукову термінологію;
- 2) засвоїти різні види наукового дискурсу;
- 3) систематизувати спеціальну наукову термінологію;
- 4) з'ясувати особливості формально-наукової й мовно-прагматичної організації наукового документа;
- 5) засвоїти особливості писемного наукового мовлення;
- 6) опрацювати своєрідність наукового усного мовлення;
- 7) усвідомити особливості культури наукової мови.

Перелік компетентностей, формування яких забезпечує вивчення навчальної дисципліни (з ОНП).

Загальні компетентності: ЗК01. Здатність виявляти та вирішувати проблеми, генерувати нові наукові ідеї на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження.

ЗК05. Здатність вільно сприймати, обробляти та презентувати інформацію державною та іноземною мовами на загальні та фахові теми.

ЗК06. Здатність ефективно спілкуватись, обмінюватись думками із загальною та спеціальною аудиторією у національному та міжнародному контексті, а також подавати інформацію у зручний та зрозумілий спосіб.

Спеціальні компетентності:

СК01. Здатність формулювати наукову проблему, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної правозастосовної практики.

СК04. Здатність до підготовки власного наукового дослідження або наукової статті у фахове видання з юридичних наук.

СК17. Здатність опанувати технології роботи з науковим текстом, розвивати вміння і навички мовностилістичного аналізу наукового тексту; аргументовано оцінювати наукове мовлення в різних комунікативних ситуаціях щодо дотримання норм літературної мови;

Результати навчання: ПРН1. Самостійно мислити, проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей.

ПРН4. Демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших.

ПРН 05. Розробляти та реалізовувати проекти, включаючи власні дослідження, в юридичній сфері на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних правових, соціальних, наукових, культурних, етичних та інших проблем.

ПРН 07. Вміти використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні, пошуку, обробленні, аналізі правової інформації та інтерпретації правових джерел, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

ПРН 08. Демонструвати навички наукової комунікації, міжнародного співробітництва, представляти широкій науковій спільноті й громадськості наукові результати у правозастосованні державною й іноземними мовами в усній і письмовій формі.

Міждисциплінарні зв'язки: «Іноземна мова професійного спрямування», «Методологія наукового пізнання», «Педагогічна компетентність викладача ЗВО», «Методика та організація підготовки та написання дисертації», «Педагогічна практика».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1

Культура наукової української мови

Тема № 1. Науковий стиль української мови: загальна характеристика і специфічні риси.

Наукова мовна культура - основа професійної діяльності дослідника.

Мета, завдання, сфера використання, основні функції наукового стилю. Підстили наукового стилю. Власне науковий підстиль і його жанри: наукова стаття, наукова монографія, кваліфікаційна робота (курсова, дипломна, магістерська), дисертація, доповіді, тези.

Навчально-науковий підстиль і його жанри: лекції, навчально-методичні видання (підручники, посібники, навчально-методичні збірники, конспекти, хрестоматії тощо).

Науково-популярний підстиль і його жанри.

Науково-діловий підстиль і його жанри: технічна документація (контракти та інструкції для підприємств, резюме, повідомлення про дослідження, інструкція, науковий звіт, аналітична записка, службовий лист, устав, положення).

Науково-інформативний підстиль і його жанри: реферат, реферативний огляд, анотація, патентний опис.

Науково-довідковий підстиль і його жанри: словники, довідники, каталоги. Термінологічний словник. Наукова замітка, наукова рецензія, відгук. Науковий огляд, науковий портрет, наукова біографія та ін.

Традиційні стильові ознаки наукової мови (абстрагованість, інформаційна насиченість, ясність і об'єктивність викладу, конкретність, логічна послідовність, монологічний характер викладу, діалогічність, лінійність, точність і однозначність).

Тема №2. Мовні засоби української наукової мови.

Фонетико-інтонаційні особливості усної форми наукового стилю. Комунікативні властивості наукової мови (повна вимова звуків, переважно розповідна інтонація, уповільнений темп мовлення).

Засоби милозвучності української мови. Лексика наукового стилю.

Наукова термінологія. Основні вимоги до термінів: точність, асоціативність, варіативність та ін. Особливості синонімії у термінології. Відмінність термінів від професіоналізмів і професійних жаргонізмів. Доцільність використання у фаховому мовленні іншомовної лексики. Українські відповідники до запозичених термінів. Лексичні помилки: змішування паронімів, мовленнєва недостатність і надмірність. Фразеологізована термінологія і кліше.

Синтаксис наукового мовлення. Активні та пасивні конструкції на -но, -то на означення результативності. Особливості вживання складносурядних і складнопідрядних речень у науковому стилі. Порушення принципу узгодження, керування, зв'язку між підметом і присудком. Помилки в побудові речень з дієприслівниковим зворотом, у реченнях з однорідними членами

Форми передачі чужої мови (пряма, непряма мова, цитата) у науковому

стилі.

Тема № 3. Тексти різних жанрів: сутність, структура, семантика.

Аналіз наукового тексту.

Науковий текст як комунікативний блок. Структурні елементи наукового тексту. Причиново-наслідкові зв'язки між компонентами. Функції структурних елементів наукового тексту (пояснення, обґрунтування, уточнення, доповнення, унаочнення та ін.). Аспекти розгляду наукового тексту: змістовий, структурний, прагматичний. Типи інформації: змістовно-фактуальна, змістовно-концептуальна, змістовно-підтекстова.

Властивості наукового тексту: зв'язність (єдність теми, змісту, оцінки змісту, композиції, зв'язок речень, абзаців), цільність на рівні змісту, функції, форми, наявність меж тексту (початок і кінець), логічність.

Різновиди наукових текстів: академічні, навчальні, енциклопедичні. Власне наукові тексти: науково-теоретичні і науково-експериментальні. Принципи відбору наукових текстів: змістовної насиченості і закінченості, наукової інформативності, новизни, доступності, проблемності.

Тема №4. Мовне оформлення наукової роботи

Оформлення основних композиційних компонентів наукового дослідження. Графічне оформлення розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів.

План наукового тексту і його композиційні блоки: вступ, основна частина, висновки. Принципи складання плану наукового тексту: членування тексту на смислові блоки; визначення основної думки кожного виділеного смислового блоку; формулювання пунктів плану. Графічна культура оформлення плану.

Заголовок наукового тексту. Номінативна, інформативна, експресивно-апелятивна функції заголовка.

Компоненти вступу: постановка проблеми, її актуальність; науково-практичне значення того, що досліджуватиметься в основній частині, методи дослідження, джерельна база; аналіз останніх публікацій, в яких започатковано розв'язання означеної проблеми і на які спирається автор; виділення питань, яким присвячується стаття; формулювання мети і завдання.

Основна частина роботи. Основні розділи основної частини наукової роботи (описовий, аналітичний). Повне обґрунтування отриманих результатів.

Висновки. Загальні висновки і висновки до розділів. Досягнення мети. Перспективи наступних розвідок з питань, що розглядаються.

Посилання як сукупність бібліографічних відомостей про цитовану працю. Роль посилань у тексті, їх кількість і потреба. Вимоги до посилань.

Цитування. Види цитат: цитати-тези або докази; цитати-аргументи. Загальні вимоги до цитування. Цитування з першоджерел. «Непряме» цитування. «Некоректне цитування» з наукових джерел. Компіляція і плагіат.

Бібліографічний опис і спеціальні графічні засоби. Оформлення списку використаних джерел: у порядку появи посилань у тексті; в алфавітному порядку. Оформлення електронних джерел інформації. Оформлення прізвищ

та ініціалів у науковому тексті та у списку використаних джерел.

Графічне оформлення ілюстрацій, таблиць та правила подання формул. Умовні позначення та скорочення. Нумерація сторінок.

Тема № 5. Редагування наукового тексту

Особливості редагування наукового тексту. Види редагування: вичитка; скорочення; обробка; переробка.

Типові недоліки в оформленні наукової роботи.

Вимоги до заголовка: відповідність означеній проблемі, лаконічність, однозначність, конкретність.

Узгодження назви і змісту розділів з темою дослідження. Змістова насиченість і змістова коректність наукової інформації в основній частині. Збереження концептуальної ідеї дослідження. Логіка переходів від одного параграфу до наступного. Стилiстична одноманiтнiсть формулювань. Дотримання принципу авторської скромності. Висновки наукової роботи: узгодженість між назвою, метою, завданнями і висновками.

Типові помилки при цитуванні.

Лексичні помилки: змішування паронімів, мовленнєва недостатність і надмірність. Експресивно забарвлені слова в неекспресивному мовленні, недоречне використання розмовних, просторічних слів, вульгаризмів, застарілих слів і неологізмів, неправильне вживання слів з переносним значенням.

Помилки у вживанні фразеологічних зворотів, синонімів, неправильне використання запозиченої лексики.

Граматичні помилки: помилки словотворення; в утворенні форм іменників, прикметників, займенників, дієслів.

Порушення принципу узгодження, керування, зв'язку між підметом і присудком. Помилки в побудові речень з дієприслівниковим зворотом, у реченнях з однорідними членами. Змішування прямої і непрямої мови.

Проблеми перекладу наукових текстів. Форми та види перекладу. Переклад термінів галузі.

Машинний переклад наукових текстів. Причини виникнення помилок під час комп'ютерного перекладу.

Тема № 6. Наукова стаття як різновид наукового тексту.

Наукова рецензія. Відгук. Анотація. Реферат.

Поняття про апробацію. Поняття про наукову статтю. Типи статей. Етапність підготовки наукової статті. Будова статті.

Функції рецензії. Ознаки рецензії. Технології рецензування. Науковий відгук. Офіційний опонент. Особливості мовного оформлення рецензії.

Анотація. Функції анотації. Реферат. Вимоги до написання реферату до кандидатської дисертації.

Змістовий модуль 2

Усне наукове мовлення

Тема № 7. Усна наукова доповідь. Наукові заходи та їх роль у розвитку наукової мови.

Поняття про наукову доповідь. Науковий виступ. Різновиди наукової доповіді. Схема підготовки наукової доповіді. Прийоми виголошення доповіді й привернення уваги слухачів. Інтонація як важливий засіб наукової доповіді.

Наукова конференція. Науковий діалог. Дискусія. Рекомендації щодо проведення дискусії. Підготовка дискусії. Комунікативні стратегії. Наукова суперечка. Диспут.

Ораторська мова. Тематика публічних промов. Форми реалізації публічного мовлення. Підготовка публічної промови. З історії публічної мови.

Поняття про красномовство. Роди і види публічної мови. Дипломатичне красномовство.

Етапи підготовки і виголошення промови. Вибір теми. Збір інформації. Структурування матеріалу. Написання промови. Фактори зовнішності оратора. Контакт із слухачем. Структура промови.

Поняття про мовну особистість. Рівні володіння мовою. Мовна майстерність. Мовна компетенція.

Тема № 8. Електронна презентація наукового виступу.

Роль інформаційних засобів у науковому виступі. Характеристика електронної презентації. Структура електронної презентації. Принципи створення електронних презентацій. Особливості сприйняття електронного тексту.

4. Структура навчальної дисципліни «Українська наукова мова»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	с	п	ін д	с.р.		л	с	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Культура наукової української мови												
Тема № 1. Науковий стиль української мови: загальна характеристика і специфічні риси.	8		2			6	12		2			10
Тема № 2. Мовні засоби української наукової мови.	12		4			8	12		2			10
Тема № 3. Тексти різних жанрів: сутність, структура, семантика. Аналіз наукового тексту.	12		4			8	12		2			10

Тема № 4. Мовне оформлення наукової роботи.	12		4			8	12		2			10
Тема № 5. Редагування наукового тексту.	12		4			8	12		2			10
Тема № 6. Наукова стаття як різновид наукового тексту. Наукова рецензія. Відгук. Анотація. Реферат.	10		4			6	10					10
Разом за змістовим модулем 1	66		22			44	70		10			60
Змістовий модуль 2. Усне наукове мовлення												
Тема № 7. Усна наукова доповідь. Наукові заходи та їх роль у розвитку наукової мови.	12		4			8	10					10
Тема № 8. Електронна презентація наукового виступу.	12		4			8	10					10
Разом за змістовим модулем 2	24		8			16	20					20
Усього годин	90		30			60	90		10			80

5. Теми семінарських занять (для денної форми навчання)

№ з\п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема № 1. Науковий стиль української мови: загальна характеристика і специфічні риси.	2
2.	Тема № 2. Мовні засоби української наукової мови.	4
3.	Тема № 3. Тексти різних жанрів: сутність, структура, семантика. Аналіз наукового тексту.	4
4.	Тема № 4. Мовне оформлення наукової роботи.	4
5.	Тема № 5. Редагування наукового тексту.	4
6.	Тема № 6. Наукова стаття як різновид наукового тексту. Наукова рецензія. Відгук. Анотація. Реферат.	4
7.	Тема № 7. Усна наукова доповідь. Наукові заходи та їх роль у розвитку наукової мови.	4

8.	Тема № 8. Електронна презентація наукового виступу.	4
	Усього годин	30

**Теми семінарських занять
(для заочної форми навчання)**

№ з\п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема № 1. Науковий стиль української мови: загальна характеристика і специфічні риси.	2
2.	Тема № 2. Мовні засоби української наукової мови.	2
3.	Тема № 3. Тексти різних жанрів: сутність, структура, семантика. Аналіз наукового тексту.	2
4.	Тема № 4. Мовне оформлення наукової роботи.	2
5.	Тема № 5. Редагування наукового тексту.	2
	Усього годин	10

**6. Самостійна робота
(для денної форми навчання)**

№ з\п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема № 1. Науковий стиль української мови: загальна характеристика і специфічні риси.	6
2.	Тема № 2. Мовні засоби української наукової мови.	8
3.	Тема № 3. Тексти різних жанрів: сутність, структура, семантика. Аналіз наукового тексту.	8
4.	Тема № 4. Мовне оформлення наукової роботи.	8
5.	Тема № 5. Редагування наукового тексту.	8
6.	Тема № 6. Наукова стаття як різновид наукового тексту. Наукова рецензія. Відгук. Анотація. Реферат.	6
7.	Тема № 7. Усна наукова доповідь. Наукові заходи та їх роль у розвитку наукової мови.	8
8.	Тема № 8. Електронна презентація наукового виступу.	8
	Усього годин	60

**Самостійна робота
(для заочної форми навчання)**

№ з\п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема № 1. Науковий стиль української мови: загальна характеристика і специфічні риси.	10
2.	Тема № 2. Мовні засоби української наукової мови.	10
3.	Тема № 3. Тексти різних жанрів: сутність, структура, семантика. Аналіз наукового тексту.	10
4.	Тема № 4. Мовне оформлення наукової роботи.	10
5.	Тема № 5. Редагування наукового тексту.	10
6.	Тема № 6. Наукова стаття як різновид наукового тексту. Наукова рецензія. Відгук. Анотація. Реферат.	10
7.	Тема № 7. Усна наукова доповідь. Наукові заходи та їх роль у розвитку наукової мови.	10
8.	Тема № 8. Електронна презентація наукового виступу.	10
	Усього годин	80

7. Індивідуальні завдання

1. Написати анотацію до однієї з книг (з досліджуваної проблеми).
2. Проаналізувати науковий текст (з досліджуваної проблеми).
3. Написати наукову статтю (за темою свого дисертаційного дослідження).
4. Написати тези за темою власного дослідження.
5. Підготувати електронну презентацію.
6. Підготувати наукову доповідь.
7. Підготувати фаховий виступ (лекцію з теми).
8. Розробити термінологічний мінімум з проблеми.
9. Скласти перелік типових виразів власного наукового дослідження.

8. Методи навчання

1. Бесіда.
2. Навчальна дискусія.
3. Пояснення. Пояснювально-ілюстративні.
4. Репродуктивні.
5. Частково-пошукові.
6. Дослідницькі методи.

9. Оцінювання результатів освітньої діяльності (для денної форми навчання)

Система оцінювання передбачає накопичення 100 балів з кожної навчальної дисципліни, які перераховуються в національну шкалу та шкалу оцінювання ЄКТС.

З навчальних дисциплін, що вивчаються впродовж двох і більше семестрів, підсумком є середньозважена оцінка, з урахуванням результатів за попередні семестри.

Види робіт, які складають суму підсумкових балів здобувача вищої освіти:

- робота на семінарських, практичних заняттях (аудиторна робота) – 50 балів (на початку кожного семестру науково-педагогічний працівник в залежності від тематичного плану – кількості семінарських та практичних занять, передбачених тематичним планом за семестр - визначає максимальну кількість навчальних занять, на яких здобувач вищої освіти може отримати не більше 50-ти балів). Кількість балів за одне навчальне заняття, в залежності від активності та прояву знань і вмінь здобувача вищої освіти, становить: «3», «4» або «5». В кінці семестру науково-педагогічний працівник розраховує суму підсумкового балу за роботу здобувача вищої освіти на семінарських та практичних заняттях за формулою:

$$\Sigma\P = \frac{\Sigma\text{КБ}}{(\Sigma\text{кз} \times 5) \times 0,66} \times 50,$$

де:

$\Sigma \text{ П}$ – підсумковий бал за роботу на семінарських та практичних заняттях;

$\Sigma\text{КБ}$ – сума накопичених балів («3», «4», «5») під час семінарських та практичних занять;

$\Sigma\text{кз}$ – кількість семінарських та практичних занять, передбачених тематичним планом за семестр; «5» - максимальна кількість балів за одне навчальне заняття;

«0,66» - балансуєчий коефіцієнт;

«50» - максимальна кількість балів, яку може накопичити здобувач вищої освіти на семінарських та практичних заняттях;

- самостійна робота – 30 балів (у разі, якщо у семестрі робочою програмою навчальної дисципліни передбачено більше 1-єї самостійної роботи, тоді 30 балів ділиться на їх кількість, це і буде максимальна кількість балів за одну самостійну роботу);

- модульна контрольна робота – 10 балів (у разі, якщо у семестрі робочою програмою навчальної дисципліни передбачено більше 1-єї модульної контрольної роботи, тоді 10 балів ділиться на їх кількість, це і буде максимальна кількість балів за одну модульну контрольну роботу);

- залік/екзамен – 10 балів;

- наукова робота (як додатковий здобуток) – 10 балів.

Здобувач вищої освіти, який в результаті навчання накопичив до 73-х балів включно, обов'язково складає підсумковий контроль. Здобувач вищої освіти, який в результаті навчання накопичив 74 і більше балів, має право отримати відповідну кількість балів та відповідну оцінку за національною шкалою при складанні підсумкового контролю.

Здобувач вищої освіти, який бажає покращити свій результат, може складати підсумковий контроль.

Здобувач вищої освіти, який в результаті складання підсумкового контролю сумарно накопичив менше 60-ти балів, допускається до повторного перескладання після закінчення екзаменаційної сесії.

Підсумкові бали вносяться науково-педагогічним працівником в заліково-екзаменаційну відомість та індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти за шкалою оцінювання ECTS та національною шкалою.

(для заочної форми навчання)

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи в залежності від обраної форми завдання.

Оцінювання успішності здобувача вищої освіти по засвоєнню навчальної дисципліни здійснюється посеместрово, тобто підсумкова кількість балів, яку необхідно набрати для того, щоб отримати позитивну оцінку накопичується 21 здобувачем вищої освіти протягом всього семестру (модулю) і складає від 60 до 100 балів. Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як середньоарифметична результатів засвоєння окремих залікових модулів, або за результатами екзамену (заліку). Для переводу підсумкової оцінки у 100 бальну шкалу оцінювання знань середньоарифметична підсумкова оцінка множиться на коефіцієнт 20.

Результати підсумкового контролю, перераховані в бали, заносяться науково педагогічним працівником в заліково-екзаменаційну відомість та індивідуальний навчальний план слухача за шкалою оцінювання ECTS та національною шкалою.

10. Критерії оцінювання знань на заліку

Оцінка “відмінно”/ А – виставляється, якщо здобувач вищої освіти має глибокі і системні знання, вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; оволодів навиками аналізу, моделювання та адекватного оцінювання ситуації; обізнаний з науковими працями вітчизняних та зарубіжних фахівців в даній галузі; матеріал викладає логічно, послідовно, переконливо і аргументовано.

Оцінка “добре”/ В, С – виставляється, якщо здобувач вищої освіти показав достатній рівень знання курсу; надав правильні, але не зовсім повні визначення термінів; засвоїв основи аналітичного методу; допускає незначні неточності в розкритті окремих теоретичних положень.

Оцінка “задовільно”/ D, E – виставляється, якщо здобувач вищої освіти в цілому засвоїв теоретичний матеріал курсу навчальної дисципліни, але декламує із деякими упущеннями при визначенні основних явищ та процесів; намагається висловити своє ставлення до проблемних питань, хоча і не зовсім аргументовано; вміє аналізувати набуті теоретичні знання і співвідносити їх з конкретними ситуаціями; виклад матеріалу непослідовний, неточний, з наявними помилками.

Оцінка “незадовільно”/ FX, F – виставляється, якщо здобувач вищої освіти виявив слабкі (відсутні) знання теоретичного матеріалу навчальної дисципліни; не зміг дати визначення основних категорій та явищ; відсутні знання основних норм і визначень; матеріал викладається непослідовно, нелогічно, фрагментарно та з допущенням помилок.

Оцінка А, В, С, D, Е / «зараховано» – виставляється, якщо здобувач вищої освіти виявив достатньо повні знання матеріалу навчальної дисципліни; вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями, дає правильні, хоча і не завжди повні відповіді на поставлені запитання; може допускати неточності у розкритті окремих теоретичних положень, норм та визначень.

Оцінка “не зараховано” – виставляється, якщо здобувач вищої освіти виявив слабкі знання або повну неготовність щодо вивчення ним матеріалу навчальної дисципліни; не зміг дати визначення основних термінів та визначень; виклад матеріалу непослідовний, нелогічний, фрагментарний, неточний, стислий; повна відсутність переконливості у викладенні матеріалу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За внутрішньою шкалою закладу вищої освіти в балах	За шкалою ECTS /За національною шкалою	
	Вноситься до відомості	
	Екзамен	залік
90 – 100	А/Відмінно	А,В,С,D,E/Зараховано
82-89	В/Добре	
74-81	С/Добре	
64-73	Д/Задовільно	
60-63	Е/Задовільно	
35-59	FX/Незадовільно	FX/Не зараховано
	з можливістю повторного складання	
0-34	F/Незадовільно	F/Не зараховано
	з обов'язковим повторним курсом	

11. Питання для підсумкового контролю

Перелік питань для підготовки до заліку

1. Про функціонування державної мови в науковій сфері.
2. Вимоги до особистості науковця

3. Мовна особистість науковця.
4. Діалогова позиція наукового наставника.
5. Етика і соціальна відповідальність ученого
6. Стан мовної наукової культури.
7. Основні соціальні фактори впливу на формування української мовної особистості педагога-дослідника.
8. Мовнокомунікативна компетенція молодого дослідника.
9. Мовно-термінологічна компетенція молодого дослідника.
10. Роль інформаційно-комп'ютерних технологій у формуванні професійних компетенцій викладача-дослідника.
11. Мовно-інформаційна компетенція юриста-дослідника.
12. Лексикографічна компетенція юриста-дослідника.
13. Основні функції та різновиди наукового стилю.
14. Основні жанри наукових досліджень.
15. Традиційні стильові ознаки.
16. Фонетико-інтонаційні особливості усної форми наукового стилю.
17. Лексичні засоби наукового стилю.
18. Наукова і технічна термінологія. Основні вимоги до термінів.
19. Особливості синонімії в термінології.
20. Відмінність професіоналізмів від термінів і професійних жаргонізмів.
21. Засоби увиразнення наукового викладу: епітети, порівняння, метафора, іронія, трансформація усталених зворотів.
22. Фразеологізована термінологія і кліше.
23. Словотворчі елементи в термінах.
24. Морфологія наукового стилю.
25. Особливості уживання займенників у науковому стилі.
26. Уживання стійких дієслівно-іменникових сполук у науковому стилі.
27. Використання дієслівних форм у наукових текстах.
28. Функціональний діапазон сполучників і прийменників у науковому стилі.
29. Стилістична функція різних видів простого і складного речення.
30. Форми передачі чужої мови (пряма, непряма мова, цитата) у науковому тексті.
31. Діяльність Наукового товариства імені Тараса Шевченка: формування української наукової термінології.
32. Розвиток української наукової мови на сучасному етапі.
33. Роль і місце лексикографії в розвитку наукової української мови.
34. Правила побудови наукового тексту.
35. Культура читання наукового тексту.
36. Спільне і відмінне між текстом наукової статті та анотацією, рефератом і рецензією.
37. Мовні кліше для підготовки реферату наукового джерела.
38. Основні компоненти наукової статті.
39. Мовні засоби організації наукової інформації в науковій статті.
40. Шляхи наукового пошуку та аналізу обраної теми.

41. Компіляція і плагіат: етичні межі.
42. Бібліографічний опис. Перелік умовних позначень.
43. Посилання. Цитування. Обов'язкові вимоги до оформлення цитат у науковій роботі.
44. Оформлення списку використаних джерел.
45. Оформлення електронних інформаційних ресурсів.
46. Відгук і рецензія на наукову роботу.
47. Мовні кліше для написання рецензії.
48. Композиційно-логічна побудова усної наукової доповіді, повідомлення, виступу.
49. Основні структурні елементи виступу.
50. Лексико–граматичні конструкції у науковій доповіді.
51. Правила коректного ведення дискусії. Наукова полеміка.
52. Суперечка як основа професійної дискусивно-полемічної мови.
53. Роль "рецензента" на прес-конференції.
54. Комп'ютерна презентація наукового виступу.

12. Рекомендована література

Базова

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів : Світ, 2003. 434 с.
2. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення. Вінниця: Нова книга, 2003. 472 с.
3. Загнітко А. П. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування. Донецьк, 2004.
4. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 21, ст.81.
5. Калестнік А.А. Українська наукова мова. Київ: ВЦ «Київський університет», 2012. 309 с.
6. Кравець Л. І. Культура української фахової мови : навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 360 с.
7. Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 216 с.
8. Семенов О. Українська культуромовна особистість учителя (шляхи її формування в системі професійної підготовки): монографія / За ред. Л. І. Мацько. Київ: Педагогічна думка, 2007. 278 с.
9. Український правопис. Харків: Фоліо, 2019. 348 с.
10. Ярема С. На теми української наукової мови. Львів: НТШ, 2002. 44 с.

Допоміжна

1. Ботвина Н. В. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови: навч. посіб. Київ: Артєк, 1998. 190 с.
2. Василевич А. П. Как слово наше отзовется? (Опыт исследования качества научного выступления). Энергия. 2006. № 2. С. 61—66.

3. Вінніков В. А. Пам'ятка молодим вченим з написання наукових праць. Український радіологічний журнал. 2009. № 17. С. 7—9.
4. Волкотруб Г. Практична стилістика української мови: навч. посіб. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. 256 с.
5. Гінзбург М. Д. Десять відомих правил українського ділового та наукового стилю, зведені в систему. Стандартизація, сертифікація, якість. — 2004. № 2. С. 22—28.
6. Голуб Н. Б. Риторика у вищій школі: монографія. Черкаси: Брама-Україна, 2008. 400 с.
7. Городенська К. Синтаксична специфіка української наукової мови. Українська термінологія і сучасність: Зб. наук, праць. Київ: КНЕУ, 2001. Вип. IV. С. 11—14.
8. Дротянко Л. Наукова і побутова мови у процесі взаємопроникнення культур. Вісник НАН України. 2005. № 11. С. 51—58.
9. Дядюра Г.М. Функціональні параметри образності в науковому стилі (на матеріалі текстів природничих та технічних наук): автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Черкаськ. інжен.-технол. ін-т. Черкаси, 2001. 18 с.
10. Євграфова А. Заголовок як актуалізатор текстової інформації // Електронна бібліотека Інституту журналістики. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <:// <http://www.jorn.univ.kiev.ua>>. — Загол. з екрана. — Мова укр.
11. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності (стилістика та культура мови). Київ: Довіра, 1999. 267 с.
12. Жайворонок В. В. та ін. Українська мова в професійній діяльності: навч. посіб. Київ: Вища школа, 2006. 431 с.
13. Зелінська Н. В. Сучасний науковий дискурс: парадокси розвитку. Вісник Київськ. міжн. ун-ту. 2004. Вип. 3. С. 13—25.
14. Иванов Л. Ю. Текст научной дискуссии: Дейксис и оценка. Москва: НИП«2Р», 2002. 208 с.
15. Карпіловська Є., Структурні зміни української наукової термінології протягом двадцятого сторіччя. Проблеми української термінології. Вісник НУ «Львівська політехніка». 2004. № 503. С. 3—8.
16. Котюрова М. П. Культура научной речи: текст и его редактирование: уч. пособие. Пермь: Пермский гос. ун-т, 2005. 125 с.
17. Кочерга О. Деякі міркування про шляхи і манівці розвитку української наукової термінології. Сучасність. 1994. № 399—400. С. 173—182.
18. Культура мовлення вчителя-словесника. О. М. Горошкіна (уклад.). Луганськ: Навчальна книга, 2007. 111 с.
19. Лотман Ю. О лингвистическом исследовании текстов научного стиля // Вопросы языкознания. 1997. № 4. С. 125—138.
20. Мацько Л.І., Денискіна Г.О. Українська наукова мова (теорія і практика) : навчальний посібник. Тернопіль : Підручники і посібники, 2011. — 272 с.

21. Мацько Л.І., Кравець Л.В. Культура української фахової мови: навч. посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 360 с. Михайлова О. П. Українське наукове мовлення. Лексичні та граматичні особливості: навч. посіб. Харків, 2000. 97 с.
22. Непийвода Н. Автор наукового твору: спроба психологічного портрета. Мовознавство. 2001. № 3. С. 11—23.
23. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 312 с.
24. Основи наукового мовлення: навч.-метод. посіб. / Уклад. Т. В. Симоненко. Черкаси: ЧНУ ім. Богдана Хмельницького. 2005. 80 с.
25. Пентиліук М.І., Маруніч І.І., Гайдаєнко І.В. Ділове спілкування та культура мовлення: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 224 с.
26. Селігей П. Світло і тіні наукового стилю. Київ, 2018. 108 с.
27. Селігей П. Науковець і його мова. Українська мова. 2012. № 4. С. 18—28.
28. Сербенська О. Культура усного мовлення: практикум: навч. посіб. Київ: Центр навч. літератури, 2004. 216 с.
29. Синиця І.А. Діалогічність у науковому тексті. Мовознавство. 2004. № 2—3. С. 55—60.
30. Сурмін Ю. Науковий текст: специфіка, підготовка та презентація: навч.-метод. посіб. Київ: НАДУ, 2008. 184 с.
31. Чепіга І.П. Мовленнєві особливості наукового тексту: текст-міркування, текст-доказ. Лінгвістичні студії. Донецьк, 2002. Вип. 10. С. 157—161.

Словники

1. Биби́к С. П., Сюта Г.М. Словник іншомовних слів: Глумачення, словотворення та слововживання: Близько 35 000 слів і словосполучень: за ред. С. Я. Єрмоленко. Х.: Фоліо, 2006. 623 с.
2. Білоус М., Сербенська О. Екологія українського слова. Практичний словник-довідник. Львів: Вид.центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. 88 с.
3. Бук С. 3000 найчастотніших слів наукового стилю сучасної української мови: за ред. Ф. С. Бацевич. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. 192 с.
4. Бурячок А. А. Орфографічний словник української мови. Київ: Наукова думка, 2002. 460 с.
5. Бурячок А. А. Словник синонімів української мови: У 2-х т. / НАН України; Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні. Київ: Наукова думка, 1999.
6. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики: 253 000 слів.: за редакцією В. І Бусел. Київ. Ірпінь: Перун, 2004. 887 с.
7. Демська О.М., Кульчицький І.М. Словник омонімів української мови / Міжнародний фонд «Відродження». Львів: Фенікс, 1996. 223 с.

8. Дзюбишина-Мельник Н. Я., Дужик Н. С., Єрмоленко С. Я., Ленець К. В., Пустовіт Л. О. Культура мови на щодень. НАН України; Інститут української мови: за редакцією С. Я. Єрмоленко. Київ: Довіра, 2000. 170 с.
9. Дорошенко Т. Словник труднощів української мови. Київ: Торсінг, 2012. 656 с.
10. Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Тодор О. Г. Українська мова: Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів: за редакцією С. Я. Єрмоленко. Київ: Либідь, 2001. 224 с.
11. Єрошенко О. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ: Глорія, 2012. 860 с.
12. Караванський С. Російсько-український словник складної лексики. Київ: Видавничий центр «Академія», 1998. 712 с.
13. Карачун В. Я. Орфографічний словник наукових і технічних термінів: Правопис. Граматика: Понад 30 000 слів. Київ: Криниця, 1999. 524 с.
14. Кочерган М. П. Словник російсько-українських міжмовних омонімів. Київ: Академія, 1997. 400 с.
15. Паращич В., Загоруйко О. Великий орфографічний словник української мови. Київ: Торсінг, 2010. 768 с.
16. Полюга Л. М. Словник синонімів української мови. Вид. 2-ге. Київ: Довіра, 2006. 477 с.
17. Практичний словничок нормативних висловів / Упоряд. А. Сербенська. Львів: НТШ, 2002. 35 с.
18. Селіванова О. Сучасна лінгвістика. Термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля. Київ, 2006. 716 с.
19. Словарь української мови: за ред. Б. Грінченка. Т. I—4. Київ: Довіра : Рідна мова, 1997.
20. Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська, З. Терлак. Київ: Знання, 2004. 367 с.
21. Струганець Л. Культура мови. Словник термінів. Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2000. 87 с.
22. Українська мова: Енциклопедія / НАН України; Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови / В. М. Русанівський (голова ред. кол.). — 2-ге вид., випр. і доп. — К.: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. — 824 с.
23. Українсько-російський словник наукової термінології: За заг. ред. Л. О. Симоненко. Київ. Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004, 416 с.
24. Фразеологічний словник української мови: У 2-х кн. — 2-ге вид. Київ: Наукова думка. 1999. Кн. 1, 2.
25. Шевчук С. В. Разом, окремо, через дефіс. А—Я: Орфографічний словник: 32000 слів: Найуживаніші слова і словосполучення. Найновіші запозичення. Спеціальна різногалузева термінологічна лексика. Київ: А.С.К., 2006. 416 с.
26. Шевчук С. В. Російсько-український словник ділового мовлення. — 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Вища школа, 2008. 487 с.

27. Широков В. А., Шевченко І.В., Рабулець О. Г., Костишин О. М., Пещак М. М. Словники України — інтегрована лексикографічна система. Електронний ресурс / НАН України; Український мовно-інформаційний фонд. Київ, 2001. — 1 електрон, опт.диск (СОР).

13. Інформаційні ресурси

1. Наукова періодика України: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Сайт Українського мовно-інформаційного фонду: <http://www.ulif.org.ua>
3. Українська мова в інтернеті: <http://www.nowamowa.com.ua>
4. Культура мови: <http://www.kultura-mowy.wikidot.com>